

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืน ในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะของการวิจัยดังนี้

สรุปผลที่ได้รับ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืน ในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ลักษณะของการดำเนินงาน ปัญหาของกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นกองทุนที่ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2554 องค์กรที่สนับสนุนการจัดตั้ง 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลเมืองบัว 2) ศูนย์พัฒนาสังคม (ศพส.) หน่วยที่ 67 จังหวัดสุรินทร์ 3) สำนักงานส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ(สสว.) ที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา 4) พอช. ประธานกองทุนนายบุญจันทร์ สุวรรณสังข์ ผู้ประสานงานนายประจิม ศรีสุวรรณ ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน อบต. เมืองบัว มีจำนวนสมาชิกแรกตั้ง 1,294 คน จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการ ๓ วันเริ่มแรก 86,420 บาท จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการสะสมถึงปัจจุบัน รวม 3,964,342.76 บาท ที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการมาจาก (นับตั้งแต่วันเริ่มก่อตั้งกองทุน) เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิกจำนวน 4,132,198 บาท องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/อบจ.) จำนวน 100,000 บาท สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) (งบสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช.) จำนวน 977,825 บาท หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ (ที่นอกเหนือจากการสมทบที่ผ่าน พอช.) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร 18,119.76 บาท ค่าธรรมเนียม/ค่าสมัคร 85,960 บาท ดอกเบี้ยปล่อยให้กองทุนเงินล้านหมู่บ้านกุ่ม 59,000 บาท มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนได้รับทราบในวันประชุม พร้อมทั้งได้จัดทำแผนพบเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมเงินเพื่อแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิกตลอดชีวิตในเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย และอื่น ๆ เพื่อให้เกิดคุณธรรม ความสามัคคี มีน้ำใจ ร่วมกันรื้อฟื้นหรือปัญหา สร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่สมาชิก โดยมีองค์กรที่คอยช่วยเหลือเมื่อเกิดความเดือดร้อนหรือจำเป็น คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร จำนวน 48 คน คัดเลือกสมาชิกจาก 16 หมู่บ้าน ๆ หมู่บ้านละ 3 คน ที่ปรึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน ได้แก่ นายก

องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้บริหารสถานศึกษา ในตำบล เจ้าอาวาสวัดในตำบล และคณะกรรมการตรวจสอบภายนอก จำนวน 3 คน คัดเลือกจาก สมาชิก 2 คน และคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ดำรงตำแหน่งประธาน 1 คน และกรรมการ 2 คน กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 2 ปี กรรมการกองทุนที่พ้น ออกจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับคัดเลือกอีกได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสามในสี่ ของจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุม และกรรมการผู้ได้รับคัดเลือกยินยอม กรณีคณะกรรมการพ้น ตำแหน่งก่อนวาระ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ให้คณะกรรมการมีมติแต่งตั้งเพิ่มเติม โดยให้สามารถดำรง ตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลือของผู้พ้นตำแหน่งนั้น คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ต้องเป็น สมาชิกสามัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว ไม่น้อยกว่า 1 ปี บรรลุนิติภาวะ หรือได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมาชิกไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้เข้าร่วมประชุม แต่ต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 15 ปีบริบูรณ์คณะกรรมการจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ปีละ 1 ครั้ง ในกรณีเร่งด่วน ประธานสามารถเรียกประชุมวิสามัญได้ตามความเหมาะสม มีการประชุมของคณะกรรมการกองทุน เดือนละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมประชุมเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ที่ต้องเข้าร่วม ประชุม ถือว่าครบองค์ประชุม สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมมีสิทธิออกเสียงลงมติได้อย่างเท่าเทียม คนละ 1 เสียง การบริหารเงินทุนและการบัญชี ได้จัดสรรร้อยละ 50 ตั้งเป็นเงินเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่ สมาชิก, ร้อยละ 30 ตั้งเป็นกองทุนกั๊ยืมเพื่อการศึกษาและอาชีพ สมาชิกด้อยโอกาส ยากจน หรือ ประสบอุบัติเหตุ และร้อยละ 20 ตั้งไว้เพื่อประกันความเสี่ยง และเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน การดูแล รักษาเงินที่รับมาทุกประเภทให้เหรียญกษาปณ์การทุกรายการ โดยให้สำรองไว้เป็นเงินสด ไม่เกิน 30,000 บาท หรือเป็นไปตามมติของคณะกรรมการ เหรียญกษาปณ์ผู้เก็บรักษา ผู้มีอำนาจทำ นิติกรรมฝากถอนเงินฝากธนาคาร โดยมีเงื่อนไขส่งจ่าย 2 ใน 3 สามารถส่งจ่ายเงินได้ไม่เกินครั้งละ 10,000 บาท เดือนละไม่เกิน 1 ครั้ง ถ้าการส่งจ่ายเงินเกินกว่า 10,000 บาท จะต้องมิมติที่ประชุม คณะกรรมการเห็นชอบ เว้นแต่กรณีส่งจ่ายเพื่อสวัสดิการของสมาชิกที่ระบุไว้ตามระเบียบ คณะกรรมการจะต้องจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย งบแสดงฐานะทางการเงิน งบดุล และรายงานผล การดำเนินงานทุกเดือน พร้อมติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันปีละ 2 ครั้ง คือ ณ 30 มิถุนายน และ 31 ธันวาคม ของทุกปี และปัญหาที่เกิดขึ้นของกองทุนสวัสดิการชุมชน ดังนี้

1. การรับช่วงต่อจากคนรุ่นเดิมหรือการสืบทอดของคนรุ่นใหม่ค่อนข้างมี น้อย เนื่องจากยังไม่เห็นถึงความสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนมากนัก
2. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ของบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากนัก อาจจะทำให้การบริหารงานกองทุน ไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. บทบาท หน้าที่ของผู้นำและคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีตำแหน่งหลายตำแหน่งทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ทำให้มีเวลาจำกัดในการปฏิบัติงานของกองทุน

4. การจ่ายผลตอบแทนของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีค่าตอบแทนที่ไม่มากนัก อาจจะทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไปบ้าง ซึ่งการปฏิบัติงานตัวแทนที่เป็นคณะกรรมการประจำหมู่บ้านทำงานด้วยความตั้งใจ มีจิตอาสา เสียสละ อุทิศตนให้กับส่วนรวม

5. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ตู้เก็บเอกสาร ยังมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. ระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ทางการเงินยังไม่สามารถตอบสนองต่อการบริการที่รวดเร็วให้กับสมาชิกได้

7. เครือข่ายของการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนขาดความต่อเนื่อง

2. การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว ดังนี้

1. มีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

2. มีการจัดประชุมผลการดำเนินงาน 6 เดือนต่อครั้ง, อบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน, มีการศึกษาดูงานกองทุนสวัสดิการอื่นเพื่อนำความรู้มาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2 ปีต่อครั้ง และมีการวางแผนก่อนการทำงาน

3. มีการจัดทำใบสำคัญรับ - จ่ายเงินกองทุน, บันทึกบัญชี, เก็บรวบรวมเอกสารทางการเงิน, จัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน และมีระบบการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน

4. มีการจัดทำทะเบียนประวัติสมาชิก, รายชื่อคณะกรรมการ, เอกสารการประชุม และการรายงานผลการดำเนินงาน

5. มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนให้กับสมาชิกและผู้สนใจได้ทราบ โดยจัดทำเอกสารแผ่นพับ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว

3. รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงาน ทั้งแผนระยะสั้น 1 ปี แผนระยะปานกลาง 3 - 5 ปี และระยะยาว 5 ปีขึ้นไป เพื่อทำให้กองทุนมีทิศทางในการดำเนินการที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ให้แก่สมาชิกรับทราบข้อมูลข่าวสารและสถานะทางการเงิน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง
3. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการกองทุน
4. จัดทำทะเบียนสมาชิก บัญชีรับ-จ่าย โดยใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อการปฏิบัติงานและการให้บริการ
5. ติดตาม/ประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
6. ศึกษาดูงานกองทุนอื่น เพื่อเรียนรู้และนำมาพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนของตนเอง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
7. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค ของกองทุนเพื่อให้ทราบสถานะการดำเนินงาน และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการทำงานของกองทุนให้ดียิ่งขึ้น
8. เตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
9. พัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกองทุนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการในหน้าที่ของตนมากยิ่งขึ้น
10. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนทั้งในด้านงบประมาณและด้านวิชาการ เสริมสร้างศักยภาพการบริหารงานจัดการกองทุนเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายของการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการดำเนินงาน ปัญหาของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกที่มาจาก 16 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านเมืองบัว บ้านโนนกลาง บ้านชาด บ้านเมืองไผ่ บ้านโคกสะอาด บ้านโนนสังข์ บ้านสระแก้ว บ้านกระทุ่ม บ้านโพธิ์ห้วย บ้านยางบ่อฮี บ้านบุตาโสม บ้านกระทะ บ้านหัววัว บ้านเหล่ายาว บ้านยางบ่อเทศ บ้านโพธิ์เงิน รวมทั้งสิ้น 48 คน

ผลที่ได้รับ

1. ได้ทราบลักษณะของการดำเนินงาน และปัญหาของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. ได้ทราบการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
3. ได้รูปแบบ/แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

วิธีการวัดผล ประเมินผล

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ คณะผู้วิจัยมีการวัดผล ประเมินผล ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของการดำเนินงาน ปัญหา และการบริหารจัดการของคณะกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาลักษณะการดำเนินงาน ปัญหาของกองทุน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP และ RECAP) ของตำบลบ้านบัว และจากการลงพื้นที่สอบถาม สัมภาษณ์เชิงลึกกับคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงาน ปัญหา การบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน และแนวทางในการพัฒนางานกองทุนสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เก็บรวบรวมข้อมูลการลงภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง นำมาถอดบทเรียน และสังเคราะห์อย่างมีส่วนร่วม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และดำเนินการประเมินผลโดยการสรุปบทเรียน นำไปสู่การสังเคราะห์องค์ความรู้ขยายผลต่อยอดการพัฒนางานกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและความร่วมมือในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ และคอยให้คำแนะนำ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนที่มีลักษณะการบริหารจัดการกองทุนที่คล้ายกันและประสบผลสำเร็จ เพื่อที่ชุมชนจะได้นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนของตนให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการระดมเงินทุนเข้ากองทุนในรูปแบบอื่น เช่น การทอดผ้าป่า การนำเงินของกองทุนไปลงทุนดำเนินงานด้านวิสาหกิจชุมชน อาจจะมีอยู่ในรูปของร้านค้าชุมชน ฯลฯ และนำผลกำไรที่ได้มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

2. ควรมีการจัดเวทีประชุมทำความเข้าใจในการจัดทำสวัสดิการชุมชนของกองทุนเพื่อขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุมประชากรทั้งหมู่บ้านและตำบล

3. ควรมีการขยายประเภทสวัสดิการให้มากขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก